

Leto: II.

Maribor, torek 8. marca 1921

Številka: 54.

Pogoji muslimanov za sodelovanje in vstop v vlado.

Sokolska slavnost v Logatcu. Izid občinskih volitev v Beogradu. Prevoz Nikite na Cetinje.

Vrnite se k oltarju!

Maribor, 7. marca.

Na protestnem shodu, ki se je vršil v znamenju časa proti protidržavnemu tovarjenju klerikalne stranke v nedeljo 27. februarja t. l. v mariborskem Narodnem domu, se je razpravljalo o državi škodljivem delovanju klerikalnih mogotcev v konstituenti in izven nje. O kakem krivem napadanju ni bilo govora in vendar je vzdignilo klerikalno častopisje tak hrup, kakor da bi se jim delala največja krivica. Ker ne morejo prinesiti protidokazov trditvam govornikov, so se polastili one, njim že prirojene lastnosti: blatenja in omalovaževanja po edinah oseb, ne meneč se za dejstvo, da je človeku lahko vkrasti čast, a težko mu jo zopet povrniti. Pa kaj to briga naš narod za dobro korito, pri katerem bi se maslili, pa če je to korito tudi zavito v italijansko trikoloro.

Spomnimo se nazaj na nedavno preteklost, ko se je vstvarilo majsko deklaracijo, potem na naglo smrt blagopokojnega dr. J. E. Kreka, ki je to deklaracijo vstvaril, na njegovega naslednika dr. Korošca in na junaški nastop ljubljanskega škofa Jegliča. Tedaj je bil ves naš narod edin v tem, da se nam bliža svoboda, v kakšni obliki, tedaj še nismo točno vedeli, a ves naš narod si jo je želel v obliki edinstvene države, v kateri naj se nahajajo vsi Jugoslovani pod vodstvom že od nekdanj ljubljanskega kralja Petra Karagjorgjeviča. To so želeli menda tedaj tudi oni, ki so takoj po prevratu spremenili svoje nazore, ker se jim je naenkrat zahotelo po vladi in vladanju vbogemu narodu, ki bi nehoti in nevede padel iz dežja pod kap; to se pravi, zamenjal bi avstrijsko sužnjost z

klerikalno. Ali je pa bila ta želja že tedaj hinavstvo? Morda so jih pa slavošpevi naroda, katerega so tedaj v obilni meri živili, tako duševno vspavali, da res niso opazili vzroka, radi katerega se jih je slavilo. Niso opazili, da jih narod slavi, ne kakor zastopnike klerikalizma, ampak kakor zavedne Jugoslovane, monarhiste, kar pa faktično že tedaj niso bili. Izrabivši neorientiranost in navdušeno razpoloženje našega naroda, lansirali so med njega idejo za vstvarjenje republike, kateri naj bi stal na čelu rimski klerus. Narod je razjarjen prokel danes ono, kar je včeraj slavil in pri volitvah v konstituento jasno dokazal, da si ne želi vlade, ki bi bila v vsem odvisna od Rima, ampak da hoče biti na lastni zemlji sam svoj gospodar. Kaj sedaj? Klerikalna slava gre h kraju, narod ji obračunava hrbet. In glejte! Oni, ki so poprej s križem v roki in s popačenimi Kristusovimi nauki na jeziku proklinjali protidržavno delovanje pod Habsburžani, se danes v lastni državi bratijo z ljudmi kakor je Radić in s komunističnimi protidržavnimi hijenami in če bi obstojala kaka stranka pravih peklenščakov, ki bi proti našemu obstoju rovarila, bi se združili prav gotovo tudi z njo. In ti ljudje pravijo, da je vera v nevarnosti, radi tega, ker oni ne vladajo. Ni vera v nevarnosti, ne, ker jo vsak zaveden Jugoslovani čuva čisto, kakor mu jo je mati vcepila, še danes v srcu, le ono vero v njih poštene nakane je že vsakdo izgubil. Ta vera je pač izginila za vedno in z njo upanje rimskega klerikalizma do vladanja celega sveta na način natezalnic, grmad in rezanja kože na živem telesu.

V znamenju tega dejstva se je vršil tudi protestni shod v nedeljo 27. febr. t. l. v mariborskem Narodnem domu. Ogromna množica, ki je napolnila veliko

dvorano in nje galerije je bila polna srditega gnjeva proti onim, ki niso vredni niti opravičeni, da v božjem imenu rujejo proti lastnim bratom in sestram le radi tega, ker narod želi, da se posvetijo edino svojemu poklicu, ki so si ga sami izbrali in kateremu je Kristus dal smer z besedami: Pojdite med narod in učite ga ljubiti se med seboj. Recite temu narodu, naj da Bogu, kar je božjega in kralju, kar je kraljevega. To se pravi, da naj se poedini narodi zbirajo v medsebojni ljubezni, v lastnih državah.

Gospodje, ki tvorite črni internacionalizem, malo manje vpitja, častikraje in zmerjanja, pa malo več pošte nega delovanja v korist naše države, kateri slučajno ni Rim glavno mesto, ampak Beograd. Sprijaznite se s kancelarjem in držite se boji oltarja, katerega je narod zato postavil, da bodete tam opravljali službo, kakor Kristusovi namestniki v pravem pomenu besede in ne spuščajte se v politiko, ki nima z vami prav čisto nič skupnega, in narod vas bode imel zopet rad, kakor svoje verne sinove.

Tedaj bodo izostali tudi protestni shodi in izvajanja govornikov, ki vas tako v živo zadenejo.

Nešto o g. Gjuri Džamonji.

U zadnja 3 broja pokazala se je „Straža“ umetnikom u laži, pišući protiv g. Gjura Džamonje. Ne premišlja, da nas Mostaraca ima i u Mariboru koji malo bolje poznamo rad i delovanje našega zemljaka nego dotični gosp., koji piše samo na podlagi lažljivih novina iz Mostara, koje su pisale samo iz vlastitih interesa, da omraze g. Džamonja kod naroda.

bil vsaj vzgojen ne samo intelektualno, ampak tudi srčno.

Ljudje, ki so med vojno sedeli za pečjo in pri umiranju in trpljenju drugih kopicili blago, taki ljudje ne bodo imeli smisla, delovati v gori omenjenem smislu. Tudi nas ne bodo odrešili nezmožnosti, ki so po preobratu obrnili svoj plašč po vetru in hitro prevzeli razne važne funkcije. Opustiti bomo morali vero, pa so gotovi ljudje samo za to, da delajo in strdajo, da se ženske prodajajo po cestah, da jetika in alkohol pobere vsako leto tisoče, da otroci posurovijo na cestah, da se cele ljudske mase učijo sovražiti, ker ne morejo ljubiti življenja. Tako malo se upošteva človeška duša. To bo moralo v prihodnje odpasti. Nikdar ne bomo dosegli notranjega miru, dokler se ne postavi vsa vzgoja na drugo podlago. Kultura prihodnosti naj bo kultura socialne vesti. Človek se naj vzgaja in razvija kot posameznik, potem pa kot socialno bitje. Le če se posameznik vzgaja v fizičnem, duševnem in moralnem oziru kar najbolje, bo prospevala tudi splošnost po vsakem posamezniku. To spoznanje bo še-le počasi nastalo in polagoma se razvijalo v vseh človeških

Dužnost je naša, ne da branimo našega zemljaka, nego da iznesemo medju narod istinu, koja se protivi klerikalnoj laži, koja je u zadnjim brojevima „Straže“ pretjerala sve granice. G. Džamonja istaknuo se je kao naš dobar patriota osobito za vrijeme rata gdje smo ga vidjeli svaki dan po selima; osim toga nije se stidio sa najprostijim seljacima ispod ruke šetati kroz Mostar. Budući, da je već onda širio narodno jedinstvo, stekao je mržnju „crno-žutih ulizica“ nazivajućih ga „srbofilom“ što je bilo, za vrijeme tiranske Austrije jako opasno, osobito u Bosni.

Dopisnik „Straže“ piše, da je gosp. Džamonja pod narodnom firmom kriomčario razne životne namirnice, te time ucvilio mnogu sirotinju, što je puka laž, jer piše samo iz mržnje, a ne pozna ni najmanje g. Džamonju. Neka se gosp. dopisnik malo zadube u djelovanje gosp. Džamonje za narod, pa će vidjeti, da je upravo obratno. Gosp. G. Džamonja spasio je život za vrijeme rata mnogim siromašnim porodicama i pobrinuo se je za prehranu stotini i stotini siromašne djece, tražeći im utočište po Hrvatskoj i Slavoniji. 1918 godine vidimo gospodina Gjura Džamonja gdje ide od sela do sela i pobira siromašnu djecu, obkribivši ih sa hranom i drugim putnim potrebštinama za putovanje i brine se za njih na dugom putovanju po najvećoj zimi, do novih im gospodara u Slavoniji i Hrvatskoj.

Navešti ću samo jednu njegovu požrtvovalnost iz koje se vidi, da nije to činio iz vlastitog interesa, nego samo iz patriotizma.

U početku 1918 godine sabralo se je u Mostar oko 60 siromašnih obitelji i preko 300 djece, kojima se je moralo preskrbiti prehrana. Mnogi su ih crni patriote izbjegovali, dočim je gosp. Džamonja

udruženjih, od družine do države. — Medvojni doživljaji so preobrazili dušo vsaj večine ljudij in jo napolnili z novo vsebino. Samo nekaj jih je ohranilo še svojo staro dušo in mišljenje in to je vsa naša nesreča, da ravno ti ljudje se danes imajo besedo, ko bi se jih že davno moralo vreči med staro šaro. Ali ni ironija usode, da ravno najboljši ljudje, ki so trpeli za svojo idejo, danes nimajo niti najmanj ugleda in dostop na tisto mesto, ki je po vsej pravici zaslužilo in kjer bi moglo pokazati boljše zmožnosti in več razumevanja za nova stremjenja. Vse te „mlade ljudi“ navdaja ista misel in goni ista sila, biti ustvarjajoč v novem svetu in biti soudeleženi pri dejanjih in gradnji, ki se ima izvršiti, pa se žal ne podvzame. Naloga sedanjih ljudij bi morala biti, to voljo podrediti uspešnemu pozitivnemu delu v smislu harmonične kulture, ki obstoji v tem, da se najde ravnotežje v delovanju vseh človeških sil. Vodilni duhovi na vseh poljih morajo imeti v očeh vse, kar je dobrega in kar hoče biti plodovito.

(Konec prib.)

Nova doba in njen načrt.

(Dalje.)

Na mesto njih bodo morala stopiti splošno človeška združenja, kojih etični cilj bode ta, da posameznik v družbi kar najbolje prospeva in sicer v družbi, ki je spoznala veliko vrednost socialnega, kakor tudi osebnega, to bi se-le zamoglo v nas vzbuditi nepričakovane vrednote, ne pa kakor sedaj, ko se vsak puli in ruje k svojemu koritu, ne oziraje se na svoje druge, ki so bolj vredni boljšega kruha. Mislim, da ima vsak drug narod več čuta skupnosti in medsebojne podpore, kakor pa Slovani. Glavno svojstvo teh je škodoželjnost svojemu sorojaku in hlapčevstvo napram tujcu. Te slabe lastnosti se bodo seveda v novi lastni državi prilagodile. Morali bomo preiskusiti, kaj je brezkoristno, kaj je protikulturno in ovirajoče v našem dosedanjem duševnem življenju in kaj se zamore v nas razvijati s stališča nove socialne etike, ki se je pojavila v času po preobratu. Potrebe sedanjega časa so nas dovedle do

marsičesa dobrega in že se pojavljajo razni znaki, ki kažejo na to, da nas bo razum in instinkt po obstoju prisilil k medsebojnemu razumevanju in sočutju. Naše najvišje kulturno stremljenje mora iti za tem, da se otresemo vse fizične in moralne bede, na kateri še danes trpimo. Naše materijalne zahteve so bile dosedaj neizmerne, naša duša pa je vedno bolj hiralala in tako zelo bila udana časovnemu in materijelnemu, da se ni več zavedala, kako je polagoma prišla popolnoma v odvisnost demoralizirajočega koruptnega duha.

Razkrajajoči in uničujoči vpliv tega duha vidimo jasno na vseh naših dosedanjih notranjih in zunanjih neuspehih. Toda ravno ti neuspehi nam z brutalno določnostjo kažejo in nas opominjajo, kako naj delamo in česa se naj varujemo. — Ze v mirni dobi je bilo mnogo gorja, ki je v svojih nešteti oblikah bilo predmet novih znanstvenih problemov, pri čemur so pa generacije propadale fizično in moralno — brez vsakega velikopoteznega odrešilnega dela. Prepričan pa sem, da se človeštvo zamore rešiti iz tega gorja, če bi zamogli vzbuditi v srcu vseh sočutje. To sočutje pa bode imel samo oni, ki je

monja, premda se je istom povratil iz Slavonije, preuzeo sve na sebe i preskrbilo im sve potrebštine za put. Pratio ih je sam sa nekoliko pomočnika. Na svaki stanici je gosp. Džamonja izlazil i pregledaval vagone, da nebi koje dijete zastalo. Možete si misliti, kako je bilo to neugodno, a osim toga trebalo im je pripraviti prenočišče (gdje je sam s njima spavao) i prehranitelje, što je gosp. Džamonja uz veliki trud sve preskrbilo. To je samo jedan slučaj, a bilo ih je još mnogo, gdje je pomagao narodu i spasio mnogima život, da njesu umrli od gladi.

Nije istina, da je g. Džamonja hercegovački begunac, jer je med našim narodom u Hercegovini jako obljubljen. To se vidi i iz toga, što gosp. Gjuro Džamonja posjeti više puta Mostar, gdje ga posjete više seljaka.

Gosp. Džamonja nije poznat samo u Mostaru i u Mariboru, nego u više mjesta Bosne i Hercegovine i Hrvatske i nije išao za agitacijama, nego da budi narodnu svijest, koju satiraju naši protivnici jedinstva.

Sve ovo potvrdiće ne samo ja nego hiljade ljudi, koji poznaju djelovanje g. Gjura Džamonja.

Hujskačima savjetujem, da opozovu javno tu laž, inače neka si pripišu posljedice, u ostalom neka se drže hrvatske poslovice „Bog nesluša šta psi laju“.

Hercegovac iz okolice Mostara.

Notranja in zunanja politika.

* Sporazum med antanto in Nemčijo? Londonski poročevalec „Berliner Tageblatt“ javlja: Minister Simons se je odpeljal v soboto popoldne povsem nepričakovano v London. Kakor se domneva, je odšel na posestvo k Lloyd Georgeu, da vodi z njim neoficijelne pogovore. To je vzbudilo v vseh krogih mnogo presenečenja. V Londonu se domneva, da se bo še možno sporazumeti.

* Krvavi nemiri v Italiji. Švicarski dopisni urad poroča o krvavih spopadih v Toskani. V Sieni so se morali udati komunisti šele po topniškem ognju.

* Revolta v Rusiji. „Lokalanzeiger“ javlja iz Kodanja: Po neki brzojavki iz Revala je dospela tječaj vest, da trajajo nemiri v Petrogradu še nadalje. Kronstadtski mornarji stavkajo še vedno. Po celi Rusiji se kažejo znaki novega viharja. — Po Helsingforsu se širi vest, da so se mornarji v Kronstadtu polastili celega otoka ter ujeli in usmrtili tam nahajajoče se komuniste. Po drugih vesteh je vzpostavljena v Kronstadtu provizorična vlada pod predstvom generala Kozlovskega.

* Vprašanje Egipta. V spodnji zbornici je na vprašanje izjavil zastopnik vlade, da se želi britanska vlada posvetovati z odposlancem, določenim od egiptovskega sultana, in namesto protektorata sestaviti vlado, ki bi varovale britanske posebne interese, obenem pa zadoščala pravičnim željam Egipčanov.

Zanimivosti.

Založba pomorskega častnika. Po svetovni vojni je bilo mnogo aktivnih častnikov prisiljenih, da se odpovedo dotedanjemu poklicu ter si poiščejo drugo službo, da se prežive. Znani so slučajji, da so postali visoki vojaški dostojanstveniki čisto navadni obrtniki: krojači, črevljarji, hišniki, policijski detektivi, a zelo mnogo jih je, ki se do sedaj niso našli nikakega poklica ter so primorani živeti od javne dobrodelnosti.

Mnogo jih je, ki bijejo oster boj z življenjem, a mnogi so obupali ter se prostovoljno preselili v večnost, kjer ni ne veselja, ne troljenja, temveč trajen molk. Neke angleške novine poročajo o nekem pomorskem kapitanu, ki se ni ustrelil radi pomanjkanja službe ali sredstev, temveč samo za to, da obvaruje svoje pošteno ime. Herbert Richardson Stokes je bil takoj po svetovni vojni odpuščen v civilno razmerje. Ni bil eden onih, ki takoj resignirajo, temveč je pričel takoj z vsjo vneto iskati primerne službe, ki bi ga preživljala. Nekega dne pa se je seznanil z neko lepo, a bolj priletno žensko, ki se je v njega mahoma zaljubila. Ker so mu posla vsa sredstva, sta živela po njenem nasvetu odslej v skupnem gospodinjstvu. Tu se je pričela tragična njegovega padca navzdol. Pričel je živeti veselo in brezskrbno življenje, ni se brigal za nikako deco, saj ga je zalagala njegova ljubica kot — lastnica velike javne hiše z denarjem v izobilju. Prejšnji njegovi znanci so se ga izogibali, niso ga hoteli več poznati. Tedaj se mu je vzbudila vest. Zagnjusilo se mu je nemoralno in brezsmotno življenje, raztrgal je vezi, ki so ga oklepale s to žensko, ter sklenil postaviti pošten ljud človeške družbe. Vstopil je v neko tehnično podjetje in zbog svoje pridnosti in vestnosti si je kmalu pridobil popolnoma zaupanje in zadovoljstvo svojega šefa. Nekega dne pa mu je njegov šef omenil nekaj, kar se je nanašalo na njegovo prošlost. Stokes je takoj prosil za odpust ter iskal drugo službo, v kateri bi našel zopet notranji mir. O priliki nekega koncerta se je seznanil z lepo damo iz boljše hiše, ki je našla dopadenje nad elegantno in vitko postavo bivšega častnika. Medtem je dobil Stokes novo službo in ker se je dama izkazila, da je pripravljena stopiti z njim v zakon, sta sklenila da se poročita. Par dni pred poroko pa je prejel Stokes lakonično poslovilno pismo neveste, v katerem mu sporoča, da se je motila v njem ter ne želi več, da bi ji stopil pred oči. Vzrok — njegova preteklost. Stokesa je to pismo tako pretreslo, da je prejel po revolverju. Našel je notranji pokoj med onimi sencami, ki stopajo nemo in pokojno po Nirvani.

Dnevna kronika.

— Politični klub JDS v Mariboru ima v torek dne 8. t. m. ob 20. uri svoj redni sestanek v klubovi sobi restavracije „Maribor“. Govori dr. Avgust Reisman o gospodarsko-socialnem programu češke narodno-demokratske stranke. Po predavanju debata o strankinem programu in organizaciji. Sodelniki so torej valjeni k polnoštevilni udeležbi!

— Represalije za nastilja na Koroskem. Z ozirom na neprestano preganjanje naših rojkov na Koroskem ter z ozirom na dejstvo, da so koroške oblasti zatrlje vse slovensko šolstvo ter odpustile vse slovensko učiteljstvo, se bodo ukinitve v Sloveniji vse nemške šole. Otroci, ki posejajo te šole, se bodo porazdeli v slovenske.

— Importacija pruskih mesarjev. Mesar Filipič je pripeljal v Maribor kar šest pruskih mesarskih pomočnikov, s katerimi je hotel izpodrinuti naše domače, kar se mu pa ni posrečilo, kajti policija jim je prepovedala bivanje v Mariboru.

— Cesta v Krčevini. Zadevno ceste v Krčevini mimo treh ribnikov nam je poslal gospod gerent sledeče pojasnilo: Dne 3. januarja 1921 je zahtevala občina Krčevina od tvrdke Götz v Mariboru, da naj se cesta, katera je bila radi izvažanja ledu iz ribnika pokvarjena, popravi. Tvrdka Götz je na to zahtevo odgovorila z dopisom z dne 7. januarja 1921, da odklanja vsako obvezo za popravilo te ceste, vendar pa da bo de v bodoče po dokončanem izvozu ledu dala cesto očistiti. Na to se je občina z dopisom z dne 13. januarja obrnila na gospoda dr. Poseka, odvetnika in zastopnika omenjene tvrdke, kjer se ga je opozorilo, da je bila cesta prej nego se je začelo izvažati led popolnoma v do-

brnem stanu. Pojasnilo se je tvrdki, da razoranju ceste ni nihče drugi kriv, kakor prevažanje ledu, ko se je dnevno po 100 težkih vozov prevažalo in to ob vsakem vremenu. Opominjalo se je, da tvrdka cesto v najkrajšem času popravi, ker sicer bi bila občina primorana, da se poslužuje prisilnih sredstev. Dne 20. februarja se je izvršil potom občinske komisije ob 16. uri pregled na licu mesta. Sklep te komisije se je naznanil omenjeni tvrdki. Zahtevalo se je zopet, da se cesta takoj popravi. Na to zahtevo je odgovoril gospod Götz pred par dnevi, da bi bila cesta že popravljena, ni pa bilo osoba, ki bi zamoglo v tem času to delo izvršiti. Obljubil je, da bo de dal izvršiti to delo v najkrajšem času. Gospod dopisnik naj iz navedenega razvidi, da ni vse res, kar se zapiše, kakor tudi ni res vse, kar se o kakem človeku govori. Da pa se ne da popravila ceste kar tako izvesti, kakor da bi premaknil konja na šahovi deski, to je menda vsakemu, kdor je imel s takimi deli opravila, znano. Tudi to, da tvrdka Götz na prvo opominjevalno pismo ni takoj vsa svoja opravila pustila in začela s popravilo te ceste, je menda umljivo. Pregovor pravi, da nobeno drevo ne pade ob prvem padcu, tako se je tudi to še le moralo tvrdki dokazati, da je res dolžna popraviti to cesto.

— V počaščenje umrle 95 letne tetke Marije Cernovšek daruje namesto venca družina Gulin 50 K za dijaško kuhinjo, 50 K za Jugoslovensko Matico.

— Občni zbor „Muzejskega društva“ se je v nedeljo dopoldne izvršil čisto mirno in dostojno. Nemških članov je prišlo malo, od slovenske strani je bila lepa udeležba. Izpraznjena tri odborniška mesta so izpolnili odborniki Slovenci, tako da zdaj novi odbor šteje 5 Slovencev in 4 Nemce, predsedstvo pride torej v slovenske roke.

— Nabiralci prispevkov za „Glasbeno Matico“. Ker nekateri dvomijo, ali so pismonoše upravičeni nabirati prispevke za „Glasbeno Matico“, smo naprošeni v pojasnilo, da so pismonoše v ta namen upravičeni.

— Občni zbor podružnice SPD. (Slovenskega planinskega društva) se vrši v soboto 13. t. m. ob 19. uri v gostilni Maribor. Planinci stari in mladi, vsi na občni zbor!

— Občni zbor mariborske podružnice Jugoslovenske Matice se vrši dne 19. marca na dan sv. Jožefa ob 10 uri predpoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Natančnejši program se bo de še priobčil.

— Slovenska čitalnica bo oddala v torek dne 8. t. m. ob 18. uri svoje časopise, to je, vse slovenske, nekaj hrvatskih in srbskih potom družbe v podnajem svojim članom. Družba se vrši ob 18. uri v društvenih prostorih.

— Kontrola vojaških obvezancev. Prihodnji teden bo mestni magistrat kontroliral popis vojaških obvezancev, t. j. letnikov 1870 do 1902. V to svrhu bodo hodile posebne, za to določene komisije od hiše do hiše. Stranke se opozarjajo, da morajo imeti dokumente, ki se tičejo njih imena, rojstva, pristojnosti, vojaške službe in sposobnosti ter njih poklica pripravljene ter jih komisiji predložiti.

— Pasje znamke za leto 1921. Mestni magistrat opozarja lastnike psov, da si preskrbe do 15. marca t. l. pri mestni blagajni predpisane pasje znamke za leto 1921, da se izognejo posledicam, ki nastanejo, ako se dobi psa s staro znamko ali pa brez nje.

— Olepševalnemu društvu. Po § 6 društvenih pravil, bi se moral vršiti občni zbor „Olepševalnega društva“ za mesto Maribor“ že meseca januarja, sedaj je že marec, toda društvo se še vedno ne zgane. Mislimo, da bi bil skrajni čas, da skliče društvo občni zbor ter da prične tudi delati ter se prebudi iz spanja v katerem se je zibal dovolj dolgo.

— Recitacijski večer, ki so ga priredili naši napredni akademiki v sredo zvečer v Narodnem domu je bil skandalozno slabo obiskan. Kakih 40 ljudi, med njimi polovica dijakov. Recitiranje g. Markiča so v splošnem jako ugajale.

pred vsem Zupančičeve pesmi, na čelu jim krasno recitirana „Duma“. Na splošno je recitacije težko ocenjevati, ker je to individualna stvar posameznika, kako in v koliki meri se poglobi v pesem. Povdariti pa moram ravno glede tega recitacijskega večera, da se je gospod recitator povsodi znal zvesti v smisel pesmi in je pri nekaterih s svojim v dušo segajočim prednašanjem neščico navzočih ljudi naravnost očaral. Pokazal je s tem svojim recitacijskim večerom globoko razumevanje naše moderne lirike, kar ni ravno najlažje. Se nekoliko besedi na naslov našega občinstva. Kot redni obiskovalec predavanj ženskega in akademskega društva, moram z žalostjo konstatirati popolno nerazumevanje kulturne tendence takih predavanj od strani naše slovenske publike. Morda si daje ravno naš obmejni Maribor od vseh mest Jugoslavije s tem najslabše spricevalo. V Zagrebu, Ljubljani, Celju, Ptuj in drugod so taka predavanja dobro obiskana. V Mariboru na zijačo v predavatelja prazni stoli. Ako bo šlo tako dalje, si bo vsak predavatelj dobro premislil, predno bo stopil s svojim predavanjem pred naše, da se milo izrazim, indolentne ljudi. Ali res ni najti v celem Mariboru izmed 24.000 Slovencev 100 ljudi, ki bi ne imeli interesa samo za ples, gostilne in kavarne, marveč tudi vsaj vsak teden eno urico za duševno hrano?

— Odlikovanje novega hrvatskega bana. Nj. Visočanstvo, regent Aleksander je podelil novemu hrvatskemu banu dr. Tomljenoviću red Sv. Save I. reda z lentom. Lansko leto pa je bil dr. Tomljenović kot podban odlikovan z redom Sv. Save II. reda.

— Izdaja kovanega drobiža. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno: Te dni se izda v promet razpoložljivi kovani drobiž po 10 par. Ta drobiž bodo izdajale občinstvu finančna deželna blagajna v Ljubljani in vsi davčni uradi proti pologu ekvivalenta v kronoslovenskih novčanicah. Da se pospeši razdelitev, obenem pa prepreči naval na državne blagajnice, se bo izdajalo na vsako blagajnico najmanj 1000 komadov 10-parskega drobiža. Ker blagajnice nimajo potrebnih vrec na razpolago, naj jih stranke prinese s seboj. Finančna deželna blagajnica izdaje drobiž že sedaj, določeni uradi pa bodo do 9. t. m. dotirani s primernimi vsotami. Odslej je po informacijah finančnega ministristva pričakovati reden dovoz kovanega drobiža, ki se bo postopoma izdajal v promet.

— Stavka avstrijskih zobotehnikov. Iz Dunaja se poroča, da so stopili zobotehniki v Avstriji v četrtak v stavko, ker jim vlada noče dovoliti, da bi smeli tudi zobe izdirati. Kakor se pa danes poroča, jim bo vlada najbrže dala tudi to koncesijo.

— Osješka prometna uprava. Osješka trgovinska zbornica je poslala ministristvu za promet prošnjo, da naj se železniška prometna uprava, ki se sedaj nahaja v Osijeku, ne premesti v Vinokovce.

— Predplačilo na oddajo premoženja v Avstriji. Kakor poroča „Neues Wiener Tagblatt“, cenijo predplačilo na oddajo premoženje na Dunaju dosedaj na sedem milijard.

— Profesor na gozdarski fakulteti zagrebškega vseučilišča, dr. Gjuro Nemanjić je imenovan za načelnika kabineta v ministristvu za šume in rude ter prevzame v kratkem svoje posle.

— Fašistovski nemiri v Italiji. V Florenci je došlo med socialisti in fašisti do spopadov, pri katerih se je tudi streljalo. Mrtvih je bilo 6 oseb, več pa ranjenih. — V St. Ilario so bili fašisti napadeni od socialistov. V maščevanje so zažgali poslopje, v katerem je nastanjena delavska zbornica. Več jih je bilo ranjenih. Policija je aretirala nekaj oseb.

— Za ceste in mostove. Ministrski svet je odobril kredit ministristvu za javna dela v svrhu zgraditve novih cest in mostov v naši državi.

— Slovenska stenografija. Opozorjamo gospodične in gospode, ki se zanimajo za slovensko stenografijo, da poučijo ta predmet profesor z državne izpitom v trgovski nadaljevalni šoli na Vetrinjski ulici.

— **Aretirana nemška agentka.** Pri Marenberku je bila v trenutku, ko je prestopila našo mejo, aretirana hčerka v Gregorčičevi ulici 14 stanujočega tajnika protestantske občine Irmgart Weber. ki je imela pri sebi veliko množino razgledne „Kein Fuss deutschen Bodens“. Kakršna je hči, tak je tudi oče, o katerem je znano, da vodi tajno germansko agitacijo po Mariboru. Mislimo, da bi bil skrajni čas, da se temu človeku, ki je v Mariboru čisto nepotreben vzame iz 4 sob obstoječe stanovanje.

— **Težka nesreča na mariborskem železniškem mostu.** V nedeljo ob pol 4. uri jutraj je bila rešilna postaja obveščena, da se je prihodila na prenikalnem kolodvoru na pobeški strani Drave težka nesreča. Moštvo rešilne postaje se je odpeljalo takoj s posebno lokomotivo in odgonom na označeno mesto ter našlo tamkaj prenikalnega paznika Alojzita Skofa s pod koleni zdrobljenima nogama ter s težkimi poškodbami na glavi. Po prvi pomoči je bil nesrečnej prenehan v javno bolnico, kjer pa je krog 6. ure podlegel zadobitnim poškodbam. Skof je prišel pod lokomotivo, ko je hotel prestopiti tir.

— **Ranjen „rauberhauptman“.** V nedeljo popoldan so se igrali otroci v Mariborskem predmestju „raubarje in žandari“. Pri igri pa so se tako razgeli in živeli v svoje vloge, da je neki „žandar“ sunil „rauberhauptmana“ 15 letnega na Ruški cesti 4 stanujočega Karla Dvoršaka z nožem v levo ramo. Ranjeni deček se je zatekel na rešilno postajo, kjer so mu obvezali rano, ki pa ni nevarna.

— **Požar v Razvanju.** V soboto zvečer je iz doslej neznane vzroka nastal požar v gospodarskem in stanovanjskem poslopiju posestnika Neberla v Razvanju. Na lice mesta je prihitela ob 19. uri tudi mariborska požarna bramba, ki pa ni več nastopila, ker sta bili obe poslopji že docela v plamenu. Mariborski in domači požarni brambi se je posrečilo obvarovati sosednje hiše, docim sta prvi dve čisto pogoreli.

— **Auto požarne brambe v plamenu.** Ko se je hotela mariborska požarna bramba odpeljati v soboto k požaru v Razvanje je le s trudom spravila auto za orodje v tek. Ko pa je privozil auto, na katerem so se nahajali tudi dr. Schneider kot sofer ter več mož požarne brambe, na Kralja Petra trg so se nenadoma vželi bencinovni plini in auto je objel velik plamen. Sredi katerega je sofer naglo ustavil in v pravem momentu zaplil dotok bencina. ki bi se bil sicer vnel, ter razgal ves avtomobil. Tako pa se je posrečilo ogenj pogasiti. Pri tem so zadobili lažje poškodbe le sofer ter dva požarnika. Auto pa je postal za dalje časa neraben.

— **Žrtev defraudanta Strausa.** Po begli defraudant, računovodja delavnice Južne železnice, Straus, je za svoje manipulacije izkoristil tudi mlada dekleta, katerim je obljuboval službo v delavnici, jih jemal iz drugih služb, jim odlašal z raznimi izgovori rok za sprejem v delavnico in če niso imele svojcev, jih je tako pustil na čisti brez zaslužka ter jih v takem stanju skušal pridobiti za svoje namene. Posebno značilen je slučaj Podgorikove. Mlada dekleta je bilo lani ob 17. letu brez svojcev v Mariboru in v službi tajništva JDS. Straus jo je zvalil, naj prosi za delavnico, kjer bo gotovo sprejeta. Dekle mu je zaupala in to tem bolj, ker je Straus sam šefu omenjene pisarne zagotovil, da je že sprejeta pri železnici, nakar je bila pri tajništvu odlovljena, ker so dekletu privosčili boljše službo. Rok za obljubljeni sprejem je potekel, ne da bi bilo dekleta sprejeto. Dekle je ostalo brez sredstev, odgovorila so ji hrano in stanovanje. Ker je Straus medtem poskušal drugo lopovščino z nekim drugim dekletom, je prišel eden naših urednikov dvomiti o Strausovi poštenosti. Preskrbel je Podgorikovi brezplačno prehrano v uredniški mensi ter dekleta napotil, da je od Strausa zahtevala na račun obljubljenega sprejema primerno naplačilo. Straus se je vstrašil ter dekletu izplačal za dobo 4 mesecev 2000 K. Dekle bi bilo dobilo drugo službo, a Straus ji je še vedno prigovarjal, da je gotovo sprejeta.

ceprav je bilo med tem že izdano od obratnega ravnateljstva ukinjenje vseh tudi že predznanamovanih sprejemov. Tako je svojo žrtev zavlekal tik do svojega pobeга. Ker mu je dekleta grozilo s tožbo in je tudi druga Strausova žrtev ga nameravala razkinkati, jo je poslal obratnemu ravnateljstvu v Ljubljano s krivično obdolžitvijo, da jo je tajništvo JDS odslovilo in da naj jo železnica izjemoma sprejme v službo. Takratni načelnik delavnice ji je na svojo odgovornost obljubil sprejem za mesec december, Straus pa je tik pred pobegom z njo sklenil tako poravnavo, da bi mu morala v gotovem slučaju povrniti izplačanih 2000 K. Ob priliki pobeга Strausa pa je izginila tudi ta njegova žrtev iz Maribora. Kdor bi o njej slučajno kaj gotovega vedel, naj to prijavi našemu uredništvu.

Napad fašista na naše železniške delegate v Postojni.

(Izvirno poročilo.)

Kako daleč sega predrznost fašistov, ki jim niti nedotakljivost mednarodne delegacije ni več sveta, to nam potrjuje dogodek, o katerem nam poroča odlični član naše železniške delegacije.

Prve dni preteklega tedna smo prišli v Postojno kot odposlanci Obratnega ravnateljstva Južne železnice, ozir. kot jugoslovanska železniška komisija, da z italijanskimi delegati na skupni konferenci določimo medsebojni promet na južni železnici. Ze ob prihodu smo izvedeli, da preži na nas večje število fašistov. Ker smo prišli v Postojno samoobsebi umevno samo kot člani železniške konference, smo bili uverjeni, da nas bodo tudi fašisti vsaj kot take rešpektirali in se dali voditi po uvidevnosti, da prihajamo tudi v prometnem interesu Italije same. Pa kmalu smo se morali prepričati, kako zelo smo se motili in da je laški fašizem dospel že na vrhunec blazne srove podivjanosti. Na večer smo se zbrali v neki gostilni, kjer je eden naših tovarišev na glasovirju zaigral nekaj naših čisto nedolžnih narodnih pesmi. Ker se je to italijanskim delegatom samim zelo dopadlo in so nas naprosili, naj bi zraven tudi zapeli, je eden naših tovarišev, Vober, tenorist, res tudi malo zapel. Ker so nas kakor rečeno italijanski tovariši k tej nedolžni zabavi sami povabili, se nam niti sanjalo ni, da bi bili že s tem povzročili kako pregreho namram fašistovskim vročekrvnežem. Ali ko smo drugi dan bili na poti k italijanski delegaciji, smo že imeli pred seboj „častno“ stražo kakih 20 fašistov. Komaj smo prišli na cesto, pride za nami mlad človek — kakor smo pozneje zvedeli, bivši tenente, zdaj železniški uradnik — nas drzno ustavi in se zadre nad nami: Vi ste včeraj prepevali slovenske pesmi, če se to še enkrat držnete, vas pobijemo z bombami. Eden od nas ga je skušal potolažiti in zadevo pojasniti, toda mladi nadutež nas je kratko in osorno zavrnil: Basta! S tem je hotel reči, da ne potrebuje nobenih opravičenj, da smo kratkomočno obsojeni na bombe — Basta!

Ker smo po takem srovem nastopu uvideli, da Postojna ni kraj, kjer bi se pustili kar z bombami pobijati, smo italijanski komisiji odkrito povedali, da nam je nemogoče pod takimi razmerami se udeležiti konference. Predlagali smo, naj italijanska delegacija določi katerokoli naših mest v Jugoslaviji, mi ji garantiramo vso osebno svobodo in spoštovanje, kakor to zahteva mednarodna kurtuazija. Italijani so se našega povabila prestrašili, potolažili so nas, naj počakamo. Sli so javit civil. komisariju. Ko so se vrnili, so nas prosili, naj ostanemo v Postojni in da oni prevzamejo garancijo. Zahtevali smo, da nas spremljajo do našega hotela in od tam zopet h konferencam, s čemer so bili Italijani zadovoljni. Ko smo se opoldne podali h kosilu v hotel Patermost, je tam zopet čakal oni fašist. Nam ni rekel nič, spravil pa se je nad lastne rojake, na člane italijanske komisije ter jim ukazal, da nas morajo takoj zapustiti. To je bilo tudi Italijanom preveč. Kljub grožnjam nadutež fašista so se

italijanski delegati podali z nami. Da se nam pri odhodu zvečer ni nič zgodilo, je moralo biti vse zastraženo s karabinjerji.

Od podpravnatelja državnih železnic v Trstu, cav. dr. Pazunija zahtevamo, da zgorej omenjenega predrzneža takoj premesti, ker sicer bi bil reden osebni promet s Trstom nadalje ogrožen, če ne naravnost nemogoč. Zahtevamo pa tudi od naše centralne vlade, da od italijanske vlade izsili garancijo, da na obmejno postajo kakor je Postojna, pošlje vsaj ljudi, ne pa blazneže. Obratno ravnateljstvo Juž. želez. v Ljubljani pa naj se iz tega dogodka pouči, kako izgledajo prijatelji tistih, ki jih obratno ravnateljstvo nam v škodo redi na naši obmejni postaji.

Kultura in umetnost.

— **Volaričev večer.** Pri nas v Mariboru je vladalo prve čase velikansko navdušenje za koncerte in sploh glazbene in umetniške prireditve, na kar smo bili upravičeno ponosni. Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Končano je. Danes naš Maribor nima več smisla za glasbo in umetnost, iz koncertnih in umetniških dvoran se je preselil v gostilne. Tega se je zavedlo tudi železničarsko pevsko društvo „Drava“ ter je spojilo koncertno dvorano z — gostilno. S tem je rešilo situacijo, kajti, da ni bilo miz, bi bila dvorana žalostno zijala praznote. Ali je to pozdravljanja ali obsojanja vredno, na to je težko odgovoriti. Oni, ki gleda na to s strogo umetniškega stališča, bo to obsojal, kdor pa gleda brez ozkornosti ter vidi v tem prilagoditev razmeram, ta bo to novost pozdravljaj. Ima pa ta novost še to prednost, da privabi tudi one, ki bi sicer ne prišli, ter jih tako pridobi morda tudi za prireditve brez miz. Sicer pa je bil to bolj ljudski koncert. Ze spored, izključno Volaričev, je pričal o tem. V umetniškem oziru je ta večer uspel kar najbolje, vsekakor nad pričakovanje. Razvoj in napredek mladega društva je nad vse razveseljiv G. Premrou zaslužijo vse priznanje ter je krasen venec, ki ga je prejel res zaslužil. Istotako pa zaslužijo priznanje pevec in pevke, pokazali so, da jim je pelje umetnost in ne zabava. Dobro moč je pridobilo društvo z gosp. Rainerjevo, solopevko-sopranistko, ki razpolaga s polnim in ljubkim glasom. Kakor pevec, tako je ugajala tudi železniška godba ki pod vodstvom g. kap. Skačaja krasno napreduje. Podrobna kritika nam je še obljubljena.

— **Iz pisarne slov. mestnega gledališča.** Danes v torek je zadnja večerna predstava „Jesenskega manevra“. V tem tednu imamo potem dve noviteti, v četrtek Majcenovo „Kasijo“, v soboto pa slovenski operni večer, Parmovi operi enodejanki „Ksenija“ in „Stara pesem“.

— **Dramatična šola.** Prihodnje ure: v torek od pol 6.—8., v sredo od 5.—7., v petek od 5.—8. ure. Skrbnikšek

— **Popolni orkester Glasbene Matice** ima vajo v sredo ob 20. uro. Pridite vsi in točno. — Dirigent.

— **Slovenska Matica.** Tretji in četrtri snopci drugega letnika „Casopisa za slov. jezik, književnost in zgodovino“ sta v skupnem zvezku izšla. — Ker so cene tisku tekom lanskega leta znatno narasle, je Matica kot založnica primorana, zvišati letno naročnino „Casopisa“ na 60 kron. — Prosimo dosedanje naročnike, naj doplačajo in vabimo nove, naj se prilase v čim večjem številu, ker je še mnogo izvodov „Casopisa“ na razpolago.

— **Carusovo stanje se boljša.** Svetovnoznani italijanski pevec Caruso, ki biva sedaj v Ameriki, se je podvrgel že tretji operaciji. Njegovo zdravstveno stanje je precej zadovoljivo.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V torek 8. „Jesenski manevra“, 7. ven ab.
V sredo 9. „Kn iževnost“, ab. B-25.
V četrtek 10. „Kasija“, ab. A-25.
V petek 11. Zaprt.
V soboto 12. „Ksenija“ in „Stara pesem“.

Najnovejša poročila.

Zahteve muslimanov.

LDU Beograd, 6. marca. Včeraj dopoldne je ministrski predsednik Pašić pozval na konferenco zastopnike muslimanskega kluba dr. Spaho, dr. Karamehmedovića in Filovića. Pogajanja se trajala do 12. ure. Nato pa so imeli muslimani sejo v svojem klubu, kjer so delegati poročali o posvetovanjih z ministrskim predsednikom. Muslimanski delegati so zelo rezervirani napram javnosti in ne izdajo svojih zahtev. Govori se, da zahtevajo poleg ostalega tudi to, naj se jim kot odškodnina za odvzetjo zemljo izplača 450 milijonov dinarjev. Ministrski predsednik Pašić je pozval muslimane na naslednjo konferenco ob 16. uri. K tej konferenci sta kot zastopnika demokratskega kluba pozvana tudi Davidović in dr. Voja Marinković. Od muslimanov se udeležijo konference poleg ostalih tudi Filović in dr. Hrasnica. Ker je dr. Hrasnica znan kot najbolj večš poznavalec agrarnega vprašanja, se da sklepati, da se bo razpravljalo o agrarni reformi. Iz dobro poučenih virov se doznava, da so muslimani predložili ministrskemu predsedniku svoje zahteve, razdeljene v 3 oddelke. Prvi del vsebuje odredbe, ki bi imele priti v ustavo in ki so že vecinoma zabeležene v načrtu ustave muslimanskega kluba. Te odredbe se nanašajo na verske in prosvetne avtonomije, na šariatska sodišča, na poučevanje verouka in ustanavljanje versko-avtonomnih šol, na proporcni sistem pri volitvah v narodno skupščino ter na notranjo ureditev države. Drugi del zahteva, da se ukinejo nepravilnosti v Bosni in Hercegovini, ureditev vprašanja beglov in odškodnina za kmetske naselbine. Tretji del vsebuje zahteve politično-praktičnega značaja. Zahteve, ki so v prvem delu, vsebujejo pogoje, s katerimi bi muslimani pomagali vladi pri dovršitvi ustave. Drugi del vsebuje pogoje za eventualni vstop stranke v vlado. Tretji del pa se nanaša na resorte in izpremembe v pokrajinskih vladah, katere zahtevajo muslimani, ako bi vstopili v vlado.

Sokolska slavnost v Logatcu.

Ljubljana, 7. marca. (Izvirno.) Včeraj se je z vozovi tretjega razreda pomnoženim opoldanskim vlakom odpeljalo v Logatec poleg Sokolov še veliko število izletnikov. Razpoloženje je bilo izvrstno, sprejem v Logatcu najprisernejši. V Logatcu se je zbralo vse polno odrešenega prebivalstva, ki je na najsijajnejši način praznovalo svobodo in združitev z domovino Jugoslavijo. Slovesna je bila izročitev zastave logaškega Sokola, ki je bila ves čas okupacije spravljena v Ljubljani. Mir se ni nikjer kalil in so Italijani lahko spoznali, da se naša kultura daleč nad njihovo.

Izid občinskih volitev v Beogradu.

LDU Beograd, 6. marca. Danes so se v Beogradu vršile volitve v novo občinsko upravo. Izid volitev je bil nastopen: Za radikalno-demokratsko listo je glasovalo 5543, za komuniste 2076, za republikance 372 in za socialne demokrate 650 volitev. Potemtakem so zmagali demokratje in radikalcji. Predsednik občine je postal Dobran Mitrović, podpredsednik pa Boro Pajević.

Pogreb razkralja Nikite.

DKU San Remo, 5. marca. (Stefani.) Pogrebne svečanosti bivšega črnogorskega kralja so se vršile v ruski cerkvi v navzočnosti sorodnikov pokojnika in italijanskega kralja.

DKU Pariz, 6. marca. (Havas.) Truplo razkralja Nikite bo prepeljano najbrže v Cetinje.

Odlikovanje odposlancev beograjske občine v Parizu.

LDU Beograd, 6. marca. Francoska vlada, klub zavezniškega edinstva in pariški župan so priredili delegaciji beograjske občine časten banket. Karajovanović je bil odlikovan z redom častne legije III. razreda, njegovo spremstvo pa z istim redom IV. razreda.

Sport.

Mariborske podružnice SPD občni zbor se vrši v soboto, dne 12. marca ob 19. (7.) uri zvečer v dvorani gostilne »Maribor« s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Poročilo računskih preglednikov; 5. Poročilo markacijskega odseka; 6. Volitev novega odbora; 7. Slučajnosti. V slučaju nesklepčnosti vrši se glasom pravilno uro kasneje občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih. Ker je dnevni red jako važen, se vabi k polnoštevilni udeležbi.

Gospodarstvo, trgovina.

Nova izvozna carinska tarifa. (Konec.) Jamski les se sme izvažati le iz liško-krbavske in modruško-reške županije. Palice pod 15 cm premera, bodi si okrogle ali obsekane, vinogradski koli, palice hmeljovske 1.50 din. Les za tehnično porabo obsekan, tesan in žagan, deske, levice, vesla in vrtila v vseh dimenzijah in sortimentih razen onih, ki imajo svojo posebno postavko, plačajo, ako so od listnatih dreves in sicer od hrastja, oreha, kostanja 6 din. od javorja, jesena in bresta 4 din. Izvoz hrastovih železniških pragov je prepovedan. Kovke za tlakovanje ulic, les za kolarje, deske za zaboje in sodi, v katere se vlaga blago, deske za strehe, obodi za sita plačajo 2 din. od 100 kg. Bukovi in železniški pragovi, bukove deske za zaboje, bukve doge favoliti, iestoni in pakoni plačajo 1 din. za 100 kg. Ostali gozdarski pridelki in odpadki pri izdelovanju lesa plačajo sledečo carino: lubje za nestrojenje čreslo in ruj 50 para trske ločje hrastov in bukov žir 5 din. kolofonij, terpentinska smola in katran 10 din. lesni odpadki pri izdelavi strojnega ekstrakta 1 din. vršno protje in neizdelane palice 30 din. medtem ko je izvoz lesnega oglja v kosih, prahu ali briketih carine prost. Seme iglastih in vseh plemenitih vrst lesa je prepovedano izvažati. Za pšenično moko in zdrob se plača 20 din. za 100 kg. Izvoz moke iz ječmena, rži, ovsa, ričeta, pšeno in koruzna moka je carine prost. Sledečo carino plačajo: jedilno olje 100 din. olje za tehnično uporabo 100 din. sladkor 300 din. salepova moka in salep 10 din. melasa 100 din. kruh in testa, pečena in nepečena 20 din. za 100 kg. medtem ko so kolači, slaščice, bonboni, kakao in čokolada carine prosti. Dalje se plača za sir 50 din. skrup (skorup), surovo maslo in sterilizirano mleko 100 din. kredo mavce, surov magnezit, dolemit v kosih, tripol, skriljavec, baskit, tuvin (lapor) 0.50 din. za 100 kg. Izvoz dalmatinskega cementa je carine prost. Za druge vrste cementa se plača 10 din. izvozne carine, dalje za pepeljačo 10 din. rude: svinčena, manganova, železna, bakrena, žveplena itd. 0.10 din. od 100 kg. lignit 5 din. ostale vrste premoga 100 din. katran iz premoga, olje iz katrana in premoga 50 din. vosek beljen in parafin 500 din. za 100 kg. Izvoz sveč in voska, cerezina in parafina je carine prost, za izvoz lojenih sveč se plača 120 din. za 100 kg. Carina za mlo in tekočino, prirejeno za pranje znaša 50 din. prečiščen glicerol 50 din. medtem ko se surov glicerol, kolomaz, voščilo in mazilo za obutev in za parkete lahko carine prosto izvažajo. Kristalna žgana kaustična soda (natrijev hidrat), natrijev bikarbonat plača 10 din. natrijev sulfat svinčev in natrijev in kalcijev acetat 1 din. streš (vinski kamen) 20 din. klej in čevljiarski klej 60 din. patoka (fuzelna olja) 50 din. za 100 kg. Za metilalkohol, formaldehid se plača 20 din. olje za inpregniranje, kreozot in guajakol 100 din. za 100 kg, vsi ostali proizvodi destilacije lesa, izvzemši kalcijevega acetona, se carine prosto izvažajo. Za izvoz nesortiranih cunj vsake vrste se plača 500 din. za sortirane cunje, izvzemši volnene iz lana in konoplje, 20 din. bombaževe bele 10 din. barvane cunje iz jute in

bombaža pa se carine prosto izvažajo. Za izvoz človeških las se plača 5000 dinarjev carine za 100 kg. Izvoz izdelkov iz človeških las je carine prost. Izvoz kože, ustrojene vsake vrste in izdelkov iz nje 100 din. Celuloza in lesna masa 20 din. za 100 kg. Črna in bela lepenka se carine prosto izvažajo. Za kositerne in terakotne ornamente se plača 3 din. plošče za tla in za stene 5 din. izdelki iz fajanse in porcelana 50 din. votlo steklo v navadni barvi (zeleno) 30 din. ostalo steklo in stekleni odpadki 100 din. za 100 kg. Za izvoz zlata in srebra in izdelkov iz njih se plača 100% od vrednosti. Za staro in surovo železo se plača 100 din. za stari baker in njegove zlitine 500 din. za 100 kg. Izvozne carine. Za ladje, vlačilne ladje in pontone 30% od vrednosti. Za strune za instrumente in druge izdelke iz črev 100 din. Vse druge surovine, polizdelki in izdelki, kolikor niso navedeni v izvozni tarifi: domačega izvora se carine prosto izvažajo, tuičega izvora, ako prihajajo iz prostega prometa, pa se plača 20% izvozne carine od vrednosti. Nova izvozna tarifa je stopila že 19. februarja v veljavo, toda carinarnica je bila dostavljena šele 24. februarja, v Službenih Novinah pa je izšla 2. marca štev. 47.

Sejmsko poročilo mariborskega trga. Na svinjski sejmi dne 4. marca 1921 se je priglasilo 137 prašičev. Cene so se gibale od 24 K do 30 K za kilo žive teže, za plemenske in pol pitane svinje. 8-9 tednov stari prašiči so se prodajali od 280 K do 350 K eden. Razprodalo se je večina vseh.

Posojilnica v Mariboru, Narodni dom je imela v l. 1920 K 174.118.481'68 denarnega prometa in se je napram letu 1919 dvignila za okroglo 60 milijonov kron. Stanje hranilnih vlog, ki je znašalo koncem leta 1919 K 14.466.657'47, se je zvišalo za K 8.358.739'65 in znaša ob zaključku leta 1920 K 22.825.397'12 in to na vložne knjižice K 17.114.019'61 in v tekočem računu K 5.711.377'51. Stanje posojil in dovoljenih kreditov je bilo koncem leta 1919 K 7.204.536'02, koncem leta 1920 pa K 17.144.442'51 in se je tako pomnožila za K 9.939.906'49. Pri raznih denarnih zavodih ima Posojilnica varno naloženega denarja koncem leta 1920 K 4.126.026'46, vrednostih listin pa le za K 1.430.051'47 in med temi nikakih avstrijskih vojni posojil. Poslovni dobiček za leto 1920 znaša po odpisu na vrednostih inventarja K 134.906'20. Če občni zbor priredi po ravnanju predlagani razdelitvi čistega dobička, bodo znašali rezervni zakladi K 575.484'56. Koncem leta 1920 je štela Posojilnica 2422 zadrušnikov s 6690 deleži v skupnem znesku po K 162.420'—. Podpor v koristne namene je izplačala Posojilnica v letu 1920 K 31.350'—. Občni zbor Posojilnice se je vršil v nedeljo, 6. marca v posojilničnih prostorih v Narodnem domu ob 10. uri dopoldne.

Razno in humor.

Igralnica Monte Carlo. Ni je mogoče na svetu tako razupite hazardne igralnice, kot je ta. Igralne dvorane so še vedno tako polne kot preje v mirni dobi, ali pa še več. Krog zelene mize se drenjajo igralci po poklicu, ki žive le od fortune, trgovci, vojni dobilčarji, verižniki in tudi razne elegantne dame. Bankovci šume in zlatniki kolobajo v četverokote s številkami. Vsi napeto gledajo v vrtiljak, ki poganja rdečo kroglico. Ko se ista ustavi na kaki številki, gleda vsakdo s zavistnim pogledom na dobitelja, ki tlači novčance in blesteče cekine v žene. Koliko revnih je postalo mahoma bogatih, premožni pa berači. Iz radovednosti samo so obiščali mnogi Monte Carlo, za poskušnjo položili bankovec na zeleno mizo, ali igrala strast ih je prevzela, da so polagali po izgubi drugega za drugim, nadejajoč se sreče. Tako so zapravili premoženje, ki so si zaslužili v potu svojega obraza, postali so berači. Spomnili so se svoje družine, svojih

mlilih otrok in iz obupa so segli po revolverju. Koliko takih nesrečnikov počiva pod hladno rušo ob tih obali in koliko jih je, ki gledajo z nemimi, brezizraznimi očmi izza omreženih oken blaznice. . . . ?

Tržne cene v Mariboru

dne 1. marca 1921.

1. Meso: Goveje meso 127'—, II. 25'—, biki, krave, telice 24'—, sveži jezik 24'—, vampi 8'—, pljuča 10'—, obisti 24'—, gobec 10'—, parklji 8'—, vime 10'—, loj 26'—30, teletje meso I 25'—, II 23'—, pljuča 20'—, prašičje meso 32'—, pljuča 14'—15, jetra 14'—15, obisti 16'—20, glava 20'—, parklji 8'—10, slanina sveža 42'—48, prekajena 52'—56, mast 52, prekajeno svinjsko meso 42'—46, prekajena svinjska glava 26'—, prekajen svinjski jezik 46'—, konjsko meso I 12'—, II 10'—. 2. Klobase: Krakovske 56'—60, debrecinske 40'—, brunšviške 36'—, pariške 40'—, posebne 40'—, safalade in hrenovke 36'—38, kranjske prekajene (komad) 9'—, krvave 10'—, pretisnjene 36'—, mortadella 94'—, salame I ogr. 168'—, II 150'—. 3. Perutnina: Piščanec majhen 30'—, večji 45'—, kokoš 40'—45, raca 50'—, gos 100'—150. 4. Divjačina: Zajec domač —'—, divji —'—, srna —'—. 5. Ribe: Sardele slane (kg) 56'—60, sardele prekajene 50'—, arniki (komad) 7'—. 6. Mleko itd.: Surovo maslo 80'—, čajno maslo 80'—85, maslo 80'—84, mleko liter 5'—6, jajca komad 2'—3, sir polemendolski 94'—, parmesan 220'—, groyski 70'—, tilziter 100'—, trapistini 56'—70, sirček kg 10'—12. 7. Pijača: Vino staro 82 do 40, vino novo 28'—40, pivo 11'—13, žganje 50'—70. 8. Sadje: Hruške 11'—12, jabolke

10'—12, češnje suhe 18'—, pomaranče (kmd) 2'—4, limone 2'—4. 9. Specerijsko blago: Riž 20'—32, kava I 64'—80, II 56'—60, kava pražena I 88'—110, II 70'—80, sol 6'—50, poper cel 100'—, poper mlet 120'—, paprika 88'—115, testenine 21'—22, navadni kis 3'—, vinski kis 4'—, namizno olje 52'—60, bučno olje 52, kvas 50'—, sladkor 42 do 58. 10. Žito: Pšenica 10'—11, rž 9'—10, ječmen 9'—, oves 4'—, proso 9'—, koruza 5'—50'—6'—, ajda 10'—, fižol navadni 8'—, leča 14'—, mak 32'—, 11. Mleveski izdelki: Pšenična moka 0 16'—80, 1 15'—80, 6 18'—50, kaša 10'—, ješprenj 9'—, otrobi 3'—50'—4'—, koruzna moka 6'—20'—7'—, koruzni zdrob 7'—80'—8'—, pšenični zdrob 17'—18, ajdova moka I 18'—, II 16'—. 12. Krma: Seno 130'—180, slama 90'—110 (100 kg). 13. Kurivo: Drva trda 250'—280, drva mehka 200 do 240 za m³, premog 54'—76 za 100 kg, koks 1 kg 3'—, petrolej 22'—, liter, karbid 12'—, sveča komad 3'—. 14. Zelenjava (kg): Motovilac 5'—6, zelje pozno (glava) 5'—6, ohrovt 1'—, karfiola 10'—15, koleraba nadzemnica 1'—, špinaca 2'—, peteršilj (šopek) —'—30, zelena —'—30, čebula 5'—6, česen 15'—20, por komad 1'—, korenje vrtno (kupček) 1'—, zelenjava za kuho (šopek) —'—30, pesa rdeča (kupček) 1'—, repa pozna (kupček) 1'—, krompir pozni 1'—80'—2'—, hren 10'—, mandeljni 100'—, lešniki 90'—, datljini 120'—, orehi cel 18'—, orehi luščeni 70'—, 15. Kisline: Zelje kislo 3'—, repa kisla 2'—. 16. Kruh: Bel (50 dkg) 8'—, črn (60 dkg) 7'—, zemlje (5 dkg) 1 K.

Ne pozabite na naročnino!

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Lovski pes se proda. Slomškova ulica št. 19, Studenci pri Mariboru. 311

Frančiška Skok, babica, sprejme porodnice na dom. Tvorinška cesta 4. 303 3-2

Postelja z vložkom se proda. Vprašati: Zrinjskega trg št. 6-II, od 11. do 14. ure popoldne. 312

Lokal ali sobo v parterju, primerno za pisarno, se išče za takoj. Ponudbe pod št. »306« na upravo. 306 3-2

Zaveznice, 27 grosov črnih, 9 grosov rujavih, po najnižji ceni; dobro ohranjeni zaboji, možki čevlji. Trgovina Brišnik, Slovenska ulica št. 10. 308 2-2

Državni uradnik na deželi, 30 leten, samski, išče varčno gospodinjstvo, 40 do 45 letno vdovo s penzijo ali gospodinjstvo s svojim pohištvom in opravilo radi skupnega gospodarstva. Ponudbe z zahtevami, življenjepisem in sliko do 9. marca pod šifro »Dežela« na upravo. 309 2-2

Proda se ceno:

hiša z vsemi potrebnimi prostori, s posebnim hlevom za živino in svinjakom. Na vrtu se nahaja preko 60 sadnih dreves. Posedstvo je v Gradišču, eno uro oddaljeno od Velike Nedelje. Ponudbe osebno ali pisмено na **Antona Ožega**, Jezdarska ulica št. 8 (konje-niška vojašnica), Maribor. 289 5-3

Naznanilo.

Podpisani **Jakob Kuljiš**, družabnik tehničnega in elektrotehničnega podjetja »Edison«, **Hinko Pastirk & drug** v Mariboru, naznanjam, da se je ta tvrdka likvidirala in da bodem v bodoče isto jaz sam vodil.

Maribor, dne 2. marca 1921.

Jakob Kuljiš

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjske oprave, podložki, modroci, otomane, spaln in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. Izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Slomškovec trg št. 6

Svobodna ogled! 217 Ceniki zastoj!

Svoji k svojim!

Motor na plin

dobro ohranjen, proda po zelo ugodni cen

Mariborska tiskarna d. d.
Jurčičeva ulica 4.

KNJIGOVEZNIKA
MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJSE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA-
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!